

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

PHP. Zaawansowane programowanie. Vademecum profesjonalisty

Autor: George Schlossnagle

Tłumaczenie: Włodzimierz Gajda, Paweł Gonera,

Radosław Meryk, Jacek Smycz

ISBN: 83-7361-589-X

Tytuł oryginału: [Advanced PHP Programming](#)

Format: B5, stron: 624

PHP to obecnie jeden z najpopularniejszych języków programowania służących do tworzenia aplikacji internetowych. Od początku jego istnienia wykorzystywano go do tworzenia dynamicznych witryn WWW. Dynamiczny rozwój sprawił, że możliwości jego zastosowania znacznie się poszerzyły. Obecnie używa się PHP do tworzenia aplikacji, które jeszcze niedawno wydawały się niemożliwe do napisania w tym języku. Początkowo wykorzystywany przez grono entuzjastów, z czasem stał się stabilną i dobrze udokumentowaną platformą programistyczną, liczącą się na rynku.

Książka „PHP. Zaawansowane programowanie. Vademecum profesjonalisty” to pozycja dla tych, którzy chcą zostać ekspertami w dziedzinie tworzenia aplikacji w PHP. Opisuje najbardziej zaawansowane mechanizmy języka, pozwalające na zastosowanie go w złożonych aplikacjach. Przedstawia techniki programowania obiektowego, testowania jednostek leksykalnych, zagadnienia bezpieczeństwa, techniki buforowania oraz sposoby tworzenia skalowalnych aplikacji internetowych. W książce omówiono również dostrajanie wydajności oraz tworzenie rozszerzeń PHP. Wszystkie, nawet najbardziej skomplikowane kwestie zostały opisane w przejrzysty sposób i zilustrowane kompletnymi przykładami zastosowania w prawdziwych aplikacjach.

- Styl kodowania
- Programowanie obiektowe i wzorce projektowe
- Obsługa błędów
- Korzystanie z szablonów Smarty
- Testowanie modułów
- Zarządzanie wersjami – system CVS
- Techniki buforowania
- Dostęp do baz danych
- Autoryzacja użytkowników
- Tworzenie środowiska rozproszonego
- Wykorzystanie usług sieciowych
- Wydajność aplikacji
- Tworzenie rozszerzeń PHP

Spis treści

O Autorze	13
Słowo wstępne.....	15
Wstęp	17
Część I	
Implementacja i metodologie programowania.....	23
Rozdział 1.	
Styl kodowania	25
Wybór wygodnego stylu programowania	26
Formatowanie kodu i układ	26
Wcięcia	26
Długość wiersza.....	28
Zastosowanie odstępów	29
Zalecenia na temat SQL.....	29
Instrukcje sterujące	30
Nazewnictwo symboli.....	35
Zmienne faktycznie globalne oraz stałe.....	36
Zmienne długowieczne	38
Zmienne tymczasowe	38
Nazwy wieloczłonowe.....	39
Nazwy funkcji.....	39
Nazwy klas	40
Nazwy metod	40
Spójność nazw	40
Dopasowanie nazw zmiennych do nazw schematu.....	40
Unikanie mylącego kodu	41
Unikanie korzystania z otwartych znaczników	42
Unikanie korzystania z funkcji echo do tworzenia kodu HTML	42
Rozsądne korzystanie z nawiasów	43
Dokumentacja	43
Dokumentacja wewnątrz kodu.....	44
Dokumentacja API.....	45
Dalsze lektury	49
Rozdział 2.	
Programowanie obiektowe poprzez wzorce projektowe	51
Wstęp do programowania obiektowego	52
Dziedziczenie.....	53
Hermetyzacja	54
Atrybuty i metody statyczne (klasowe).....	55
Metody specjalne.....	56

Krótkie wprowadzenie do wzorców projektowych	57
Wzorzec Adaptor	58
Wzorzec Template	62
Polimorfizm	63
Interfejsy i podpowiadanie typów	65
Wzorzec Factory	67
Wzorzec Singleton	68
Przeciążanie	70
SPL i iteratory	75
__call()	80
__autoload()	82
Dalsze lektury	83
Rozdział 3. Obsługa błędów	85
Obsługa błędów	87
Wyświetlanie błędów	88
Rejestrowanie błędów	89
Ignorowanie błędów	90
Reagowanie na błędy	90
Obsługa błędów zewnętrznych	92
Wyjątki	94
Wykorzystanie hierarchii wyjątków	97
Przykład zastosowania wyjątków	99
Wyjątki kaskadowe	104
Obsługa błędu działania konstruktora	107
Instalowanie wysokopoziomowej procedury obsługi wyjątków	108
Kontrola poprawności danych	110
Kiedy korzystać z wyjątków?	114
Dalsze lektury	114
Rozdział 4. Implementacja w PHP — szablony i sieć WWW	115
Smarty	116
Instalowanie Smarty	116
Pierwszy szablon Smarty	118
Pod maską skompilowanych szablonów	118
Struktury sterujące Smarty	119
Funkcje Smarty i więcej	122
Buforowanie w Smarty	124
Zaawansowane funkcje Smarty	126
Tworzenie własnego systemu szablonów	127
Dalsze lektury	128
Rozdział 5. Implementacja w PHP — samodzielne skrypty	131
Wprowadzenie do interfejsu wiersza poleceń PHP (CLI)	133
Obsługa wejścia-wyjścia	133
Analizowanie argumentów wiersza poleceń	136
Tworzenie procesów potomnych i zarządzanie nimi	138
Zamykanie współdzielonych zasobów	139
Współdzielenie zmiennych	139
Porządkowanie po procesach potomnych	139
Sygnały	141

Tworzenie demonów.....	146
Zmiana katalogu roboczego.....	147
Zmniejszanie uprawnień.....	147
Gwarantowanie wyłączności.....	148
Łączymy wszystko razem — kontrolowanie usług.....	148
Dalsze lektury.....	157
Rozdział 6. Testowanie modułów.....	159
Wprowadzenie do testowania modułów.....	160
Tworzenie testów dla automatycznego testowania modułów.....	161
Pierwszy test modułu.....	161
Dodawanie wielu testów.....	162
Tworzenie wewnętrznych i zewnętrznych testów modułów.....	163
Testy wewnątrz modułu.....	164
Testy na zewnątrz modułu.....	165
Jednoczesne uruchamianie wielu testów.....	166
Dodatkowe funkcje w PHPUnit.....	168
Tworzenie opisowych komunikatów błędów.....	168
Dodawanie większej liczby warunków testowych.....	169
Zastosowanie metod setUp() oraz tearDown().....	171
Dodawanie nasłuchów.....	171
Wykorzystanie interfejsu graficznego.....	173
Projektowanie sterowane testami.....	173
Kalkulator oceny Flescha.....	174
Testowanie klasy Word.....	175
Raport błędów.....	182
Testowanie modułów w środowisku WWW.....	184
Dalsze lektury.....	186
Rozdział 7. Zarządzanie środowiskiem programistycznym.....	187
Kontrola wersji.....	188
Podstawy CVS.....	189
Modyfikacja plików.....	192
Badanie różnic między plikami.....	193
Mechanizmy usprawniające pracę wielu programistów na tym samym projekcie.....	195
Znaczniki symboliczne.....	197
Gałęzie.....	198
Zarządzanie środowiskiem produkcyjnym oraz programistycznym.....	199
Zarządzanie pakietami.....	203
Tworzenie pakietów i przenoszenie kodu.....	204
Tworzenie pakietów plików binarnych.....	207
Tworzenie pakietu Apache.....	208
Tworzenie pakietu PHP.....	209
Dalsze lektury.....	209
Rozdział 8. Projektowanie dobrego API.....	211
Projektowanie zapewniające możliwości rozszerzania i łatwość modyfikacji.....	212
Umieszczenie logiki w funkcjach.....	212
Tworzenie prostych klas i funkcji.....	214
Przestrzenie nazw.....	214
Zmniejszanie sprzężeń.....	216
Kodowanie defensywne.....	217
Wprowadzenie standardowych konwencji.....	218
Użycie technik oczyszczania danych.....	218
Dalsze lektury.....	220

Część II	Buforowanie	221
Rozdział 9.	Strojenie wydajności zewnętrznej	223
	Techniki dostrajania na poziomie języka	223
	Bufory kompilatora.....	223
	Optymalizatory	226
	Akceleratory HTTP	227
	Odwrotne serwery proxy.....	228
	Dostrajanie systemu operacyjnego.....	233
	Bufory proxy.....	234
	Aplikacje PHP przystosowane do wykorzystania buforowania	234
	Kompresja.....	239
	Dalsze lektury	240
	Dokumenty RFC.....	240
	Bufory kompilatora.....	240
	Bufory proxy.....	240
	Kompresja.....	241
Rozdział 10.	Buforowanie komponentów danych	243
	Właściwości buforowania	243
	Identyfikacja komponentów danych, które nadają się do buforowania.....	245
	Wybór właściwej strategii: klasy własne czy biblioteczne?.....	245
	Buforowanie wyników	246
	Buforowanie w pamięci	248
	Bufor w postaci pojedynczego pliku.....	248
	Zarządzanie rozmiarem bufora	249
	Współbieżny dostęp i spójność buforów.....	250
	Buforowanie z wykorzystaniem plików DBM.....	256
	Współbieżny dostęp i spójność buforów.....	257
	Weryfikacja bufora i zarządzanie	257
	Buforowanie we współdzielonej pamięci.....	262
	Buforowanie z wykorzystaniem plików cookie	263
	Zarządzanie rozmiarem bufora	267
	Współbieżny dostęp i spójność buforów.....	268
	Integracja buforowania w kodzie aplikacji.....	268
	Buforowanie stron głównych.....	270
	Wykorzystanie modułu mod_rewrite serwera Apache w celu wykonania inteligentnego buforowania.....	276
	Buforowanie części stron.....	280
	Implementacja bufora zapytań	282
	Dalsze lektury	284
Rozdział 11.	Ponowne wykorzystanie obliczeń	285
	Wstęp z przykładem — ciągi Fibonacciego.....	285
	Buforowanie danych do wielokrotnego użytku wewnątrz żądań	291
	Buforowanie wielokrotnie wykorzystywanych danych pomiędzy zadaniami	293
	Wielokrotne wykorzystywanie obliczeń w PHP	297
	Wyrażenia PCRE.....	297
	Liczniki rozmiarów tablic.....	297
	Dalsze lektury	298

Część III	Aplikacje rozproszone	299
Rozdział 12.	Współpraca z bazami danych	301
	Działanie baz danych i zapytań	302
	Analiza zapytań przy użyciu EXPLAIN	305
	Wyznaczanie zapytań wymagających profilowania	306
	Wzorce dostępu do bazy danych	308
	Zapytania ad hoc	309
	Metoda aktywnego rekordu	309
	Metoda odwzorowania	312
	Metoda zintegrowanego odwzorowania	317
	Dostrajanie dostępu do bazy danych	318
	Ograniczanie zbioru wyników	318
	Opóźniona inicjalizacja	320
	Dalsze lektury	323
Rozdział 13.	Autoryzacja użytkowników oraz bezpieczeństwo sesji	325
	Proste schematy uwierzytelniania	326
	Proste uwierzytelnianie HTTP	327
	Przesyłanie danych identyfikacyjnych w zapytaniu	327
	Pliki cookie	328
	Rejestrowanie użytkowników	329
	Ochrona haseł	329
	Zabezpieczenie haseł przed atakami socjotechnicznymi	332
	Utrzymanie uwierzytelniania: sprawdzenie, czy w dalszym ciągu komunikujemy się z tą samą osobą	333
	Sprawdzenie, czy wartość \$_SERVER ['REMOTE_IP'] pozostaje taka sama	333
	Sprawdzenie, czy wartość \$_SERVER ['USER_AGENT'] pozostaje taka sama	334
	Wykorzystanie niezasyfrowanych plików cookie	334
	Zalecane rozwiązania	334
	Przykładowa implementacja uwierzytelniania	336
	Pojedyncze logowanie	341
	Implementacja techniki pojedynczego logowania	343
	Dalsze lektury	348
Rozdział 14.	Obsługa sesji	349
	Przechowywanie danych sesyjnych po stronie klienta	350
	Implementacja sesji przy użyciu plików cookie	351
	Nieco lepsza pułapka na myszy	353
	Przechowywanie danych sesyjnych po stronie serwera	354
	Śledzenie identyfikatora sesji	356
	Krótkie wprowadzenie do sesji w PHP	358
	Niestandardowe funkcje obsługi sesji	360
	Usuwanie niepotrzebnych danych	365
	Przechowywanie stanu sesji po stronie serwera oraz po stronie klienta	366
Rozdział 15.	Tworzenie środowiska rozproszonego	369
	Czym jest klastrer?	369
	Projektowanie klastrów — podstawy	372
	Planowanie niepowodzeń	373
	Zgodna współpraca	373
	Dystrybucja zawartości w klastrze	375
	Skalowanie poziome	376
	Klustry wyspecjalizowane	377

Buforowanie w środowisku rozproszonym	377
Bufory scentralizowane	380
W pełni zdecentralizowany bufor wykorzystujący Spread	382
Skalowanie baz danych	385
Tworzenie aplikacji korzystających z konfiguracji główny-podległy	388
Alternatywy replikacji	390
Alternatywy systemów zarządzania relacyjnymi bazami danych	391
Dalsze lektury	392
Rozdział 16. RPC — współpraca ze zdalnymi usługami	393
XML-RPC	394
Tworzenie serwera: implementacja interfejsu MetaWeblog	396
Automatyczne wykrywanie usług XML-RPC	400
SOAP	402
WSDL	404
Zamiana system.load w usługę SOAP	406
Usługi WWW Amazon i typy złożone	409
Generowanie kodu proxy	411
Porównanie SOAP i XML-RPC	411
Dalsze lektury	412
SOAP	412
XML-RPC	412
Dzienniki WWW	413
Dostępne publicznie usługi WWW	413
Część IV Wydajność	415
Rozdział 17. Testy wydajności aplikacji — testowanie całości aplikacji	417
Pasywna identyfikacja wąskich gardeł	418
Generatory obciążenia	420
ab	420
httperf	421
Daiquiri	424
Dalsze lektury	424
Rozdział 18. Profilowanie	425
Co jest potrzebne w programie profilującym PHP?	426
Programy profilujące	426
Instalacja i zastosowanie APD	427
Przykład śledzenia	429
Profilowanie większej aplikacji	431
Identyfikacja ogólnego braku efektywności	436
Usuwanie zbytecznej funkcjonalności	438
Dalsze lektury	443
Rozdział 19. Syntetyczne testy wydajności	
— sprawdzanie bloków kodu i funkcji	445
Podstawy testowania wydajności	446
Tworzenie szablonu testów wydajności	447
Zestaw testów wydajności PEAR	448
Tworzenie funkcji testujących	450
Dodawanie randomizacji danych do wszystkich iteracji	451
Usuwanie kosztów funkcji testujących	452
Dodawanie własnych informacji czasowych	453
Tworzenie testów bezpośrednich	457

Przykłady testów wydajności	457
Dopasowanie znaków na początku ciągu	458
Rozszerzenia makr	459
Interpolacja i łączenie	464

Część V **Możliwości rozszerzania.....467**

Rozdział 20. Działanie maszyny Zend i PHP469

Jak działa maszyna Zend: kody i tablice operacji	470
Zmienne	475
Funkcje	479
Klasy	480
Mechanizmy obsługi obiektów	482
Tworzenie obiektów	483
Inne ważne struktury.....	483
Cykl życiowy żądania PHP.....	485
Warstwa SAPI	486
Jądro PHP	488
Interfejs rozszerzeń PHP.....	489
Interfejs Zend Extension	490
Jak pasują do siebie wszystkie części?.....	492
Dalsze lektury	492

Rozdział 21. Rozszerzanie PHP — część I495

Podstawy rozszerzania	496
Tworzenie zrębu rozszerzenia.....	496
Budowa i włączanie rozszerzenia	499
Wykorzystanie funkcji.....	500
Zarządzanie typami i pamięcią	502
Analiza ciągów	505
Manipulacja typami	506
Testowanie typów, konwersje i mechanizmy dostępu	511
Korzystanie z zasobów	514
Zwracanie błędów.....	519
Wykorzystanie punktów zaczepienia modułów	519
Przykład: osłona klienta Spread	527
MINIT.....	529
MSHUTDOWN.....	529
Funkcje modułu	529
Wykorzystanie modułu Spread	535
Dalsze lektury	536

Rozdział 22. Rozszerzanie PHP — część II537

Implementacja klas	537
Tworzenie nowej klasy	538
Definiowanie właściwości klasy	539
Dziedziczenie.....	541
Definiowanie metod klasy	542
Definiowanie konstruktorów klas	544
Zgłaszanie wyjątków	545
Wykorzystanie obiektów zdefiniowanych przez użytkownika oraz prywatnych zmiennych	546
Wykorzystanie metod factory	549
Tworzenie i implementacja interfejsów	550

Pisanie własnych procedur obsługi sesji	551
Interfejs API obsługi strumieni	555
Dalsze lektury	565
Rozdział 23. Tworzenie modułów SAPI oraz rozszerzanie maszyny Zend.....	567
Interfejsy SAPI	567
CGI SAPI.....	568
Interfejs Embed SAPI	577
Filtry wejściowe interfejsu SAPI	578
Modyfikacja i introspekcja mechanizmu maszyny Zend	583
Ostrzeżenia jako wyjątki.....	584
Program przetwarzający kod operacyjny	586
APD	589
APC	590
Wykorzystanie wywołań rozszerzenia Zend.....	590
Praca domowa.....	593
Dodatki	595
Skorowidz	597

Rozdział 9.

Strojenie wydajności zewnętrznej

W każdym przypadku dostrajania nie można utracić obrazu całości systemu. O ile celem cząstkowym bywa przyspieszenie działania określonej funkcji lub strony, głównym celem zawsze jest przyspieszenie działania aplikacji jako całości. Czasami wykonanie zmian w jednym elemencie aplikacji przyczynia się do poprawy jej ogólnej wydajności.

Największe znaczenie dla uzyskania wysokiej wydajności ma uważnie wykonany i solidny projekt oraz zastosowanie właściwych technik programistycznych. Nic tego nie zastąpi. Istnieją jednak techniki dostrajania na zewnątrz kodu PHP, które pozwalają na poprawę wydajności aplikacji. Zastosowanie technik na poziomie serwera lub języka nie zneutralizuje nieudolnego lub nieefektywnego kodowania, ale zapewni, że aplikacja będzie działała najlepiej, jak to możliwe.

W niniejszym rozdziale zamieszczono przegląd kilku technik i produktów, które pozwalają na poprawę wydajności aplikacji. Ponieważ opisane techniki dotyczą wewnętrznych mechanizmów PHP albo też są to produkty zewnętrzne, w niniejszym rozdziale nie ma zbyt wiele kodu. Nie powinno to jednak zniechęcić czytelnika do lektury — czasami największe korzyści uzyskuje się dzięki odpowiedniej kombinacji stosowanych technik.

Techniki dostrajania na poziomie języka

Techniki dostrajania *na poziomie języka* to modyfikacje poprawiające ogólną wydajność aplikacji, które można wykonać w konfiguracji PHP. Język PHP jest wyposażony w wygodny interfejs programowy aplikacji (opisany szczegółowo w rozdziale 21. oraz w rozdziale 23.) pozwalający na pisanie rozszerzeń mających bezpośredni wpływ na działanie mechanizmów języka i sposób wykonywania kodu. Zastosowanie tego interfejsu umożliwia przyspieszenie procesu kompilacji i wykonywania skryptów PHP.

Bufory kompilatora

Gdyby można było wybrać tylko jedną modyfikację konfiguracji serwera, która miałaby przyczynić się do poprawienia wydajności aplikacji PHP, zainstalowanie bufora kompilatora byłoby najwłaściwszym wyborem. Zainstalowanie tego mechanizmu przynosi

olbrzymie korzyści. Dodatkowo, w odróżnieniu od innych technik, których efekty stosowania słabną w miarę zwiększania się rozmiarów aplikacji, w przypadku bufora kompilatora dla bardziej rozbudowanych i złożonych aplikacji efekty okazują się lepsze.

Zatem, czym jest bufor kompilatora i jak to się dzieje, że jego zastosowanie umożliwia uzyskanie tak znacznego wzrostu wydajności? Aby odpowiedzieć na te pytania, spróbujmy przyjrzeć się sposobowi wykonywania skryptów PHP przez maszynę Zend. Kiedy przeglądarka uruchamia skrypt PHP, wykonuje proces składający się z dwóch etapów:

1. Serwer PHP odczytuje plik, analizuje zapisany w nim kod i generuje kod pośredni przeznaczony do wykonywania na wirtualnej maszynie Zend. *Kod pośredni* to termin stosowany w informatyce, opisujący wewnętrzną reprezentację kodu źródłowego skryptu po jego skompilowaniu.
2. Serwer PHP wykonuje kod pośredni.

W procesie tym należy zwrócić uwagę na kilka istotnych elementów:

- w przypadku wielu skryptów (szczególnie takich, w których jest dużo instrukcji `include()`) — więcej czasu zajmuje przeanalizowanie skryptu i jego przekształcenie na postać pośrednią niż samo wykonanie kodu;
- nawet jeśli wyniki wykonania etapu 1. niewiele różnią się pomiędzy poszczególnymi wywołaniami skryptu, każde jego wywołanie powoduje wykonywanie opisanych wyżej dwóch etapów;
- sekwencja dwóch etapów wykonywana jest nie tylko wtedy, kiedy wykonywany jest główny skrypt, ale także za każdym razem, kiedy skrypt jest wywoływany za pomocą poleceń `require()`, `include()` lub `eval()`.

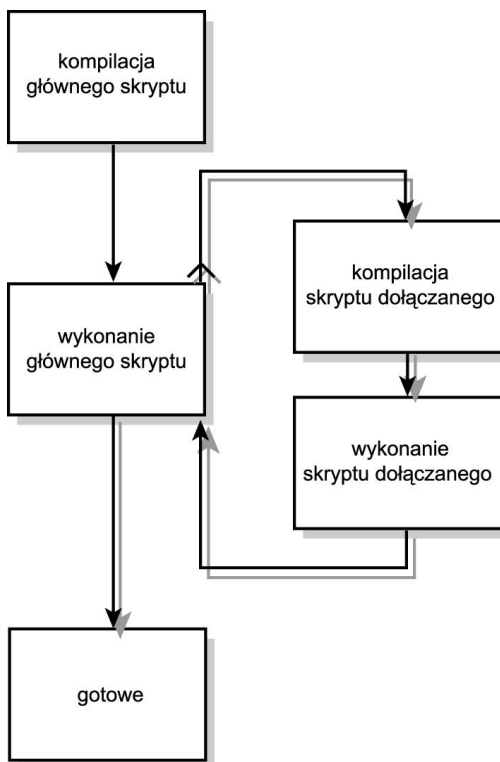
Jak łatwo wywnioskować z powyższego opisu, umieszczenie w buforze kodu pośredniego uzyskanego w wyniku wykonania etapu 1. i wykorzystanie go do każdego wywołania skryptu może przynieść duże korzyści. Właśnie na tym polega działanie bufora kompilatora.

Na rysunku 9.1 zilustrowano proces wykonywania skryptu bez wykorzystania bufora kompilatora, natomiast na rysunku 9.2 — z wykorzystaniem bufora. Warto zwrócić uwagę, że tylko pierwsze uruchomienie skryptu lub odwołanie się do niego w instrukcji `include` powoduje konieczność tworzenia kodu pośredniego i jego umieszczenia w buforze. W każdym kolejnym przypadku etap kompilacji skryptu jest pomijany całkowicie.

Dla języka PHP istnieją trzy najbardziej popularne bufory kompilatorów:

- **Zend Accelerator** — komercyjny bufor kompilatora bez dostępu do kodu źródłowego, produkowany przez firmę Zend Industries i rozprowadzany za opłatą;
- **ionCube Accelerator** — komercyjny bufor kompilatora bez dostępu do kodu źródłowego, ale darmowy; napisany przez Nicka Lindridge'a i rozprowadzany przez jego firmę ionCube;
- **APC** — darmowy bufor kompilatora typu *open source*, napisany przez Daniela Cowgilla i mnie.

Rysunek 9.1.
Wykonywanie
skryptu w PHP

W rozdziale 23., w którym opisano rozszerzenia PHP i mechanizm maszyny Zend, szczegółowo omówiono także działanie bufora APC.

Bufor kompilatora APC jest dostępny poprzez bibliotekę rozszerzeń *PECL* (skrót od ang. *PEAR Extension Code Library*). Bibliotekę tę instaluje się za pomocą następującego polecenia:

```
#pear install apc
```

Skonfigurowanie bufora wymaga dodania następującego wiersza w pliku *php.ini*:

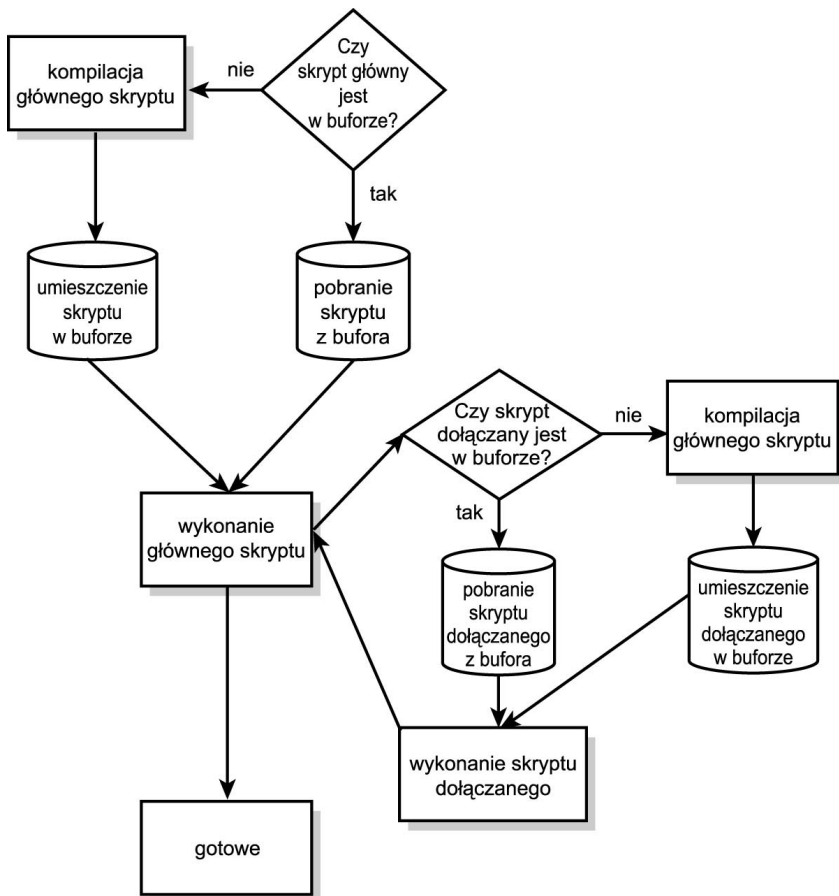
```
extension = /ścieżka/do/pliku/apc.so
```

Oprócz tego nie trzeba wykonywać żadnych czynności konfiguracyjnych. Przy następnym uruchomieniu serwera PHP bufor APC będzie aktywny (będzie buforował skrypty we współdzielonej pamięci).

Jak pamiętamy, bufor kompilatora umożliwia pominięcie fazy analizy kodu podczas wykonywania skryptu, a zatem najlepsze efekty jego stosowania można uzyskać dla skryptów zawierających dużo kodu. Dla sprawdzenia różnicy porównałem przykładową stronę wykorzystującą szablon, rozprawdzaną z systemem Smarty. W przypadku standardowej konfiguracji PHP udało mi się uzyskać 26 żądań na sekundę. Po załadowaniu bufora APC uzyskałem 42 żądania na sekundę — 61 % poprawy wydajności to znaczący zysk, zwłaszcza, że efekt ten uzyskałem bez modyfikacji kodu.

Rysunek 9.2.

Wykonywanie kodu z zastosowaniem bufora kompilatora

Bufory kompilatorów pozwalają na uzyskanie największych korzyści w przypadku kodu, w którym występuje duża ilość instrukcji `include()`. Kiedy pracowałem w firmie Community Connect (tam, gdzie powstał bufor APC), zdarzało się, że w skrypcie było, uwzględniając wywołania rekurencyjne, 30, a nawet 40 wywołań tej instrukcji. Taka duża liczba plików dołączanych wynikała z modularnego układu zasadniczej części kodu, w której funkcje o podobnym przeznaczeniu były umieszczane w oddzielnych bibliotekach. W tym środowisku zastosowanie bufora APC pozwoliło na uzyskanie ponad stu procentowego wzrostu wydajności.

Optymalizatory

Działanie optymalizatorów kodu polega na przekształceniu skompilowanego pośredniego kodu skryptu i przeprowadzenie dla niego optymalizacji. W większości języków programowania istnieją optymalizatory wykonujące następujące działania:

- **Eliminacja „martwego” kodu** — usuwanie instrukcji, do których nie ma dostępu, na przykład `if (0){}`.

- **Składanie stałych** — przekształcanie kodu wykonującego operacje na grupie stałych w taki sposób, aby obliczenia były wykonywane raz w fazie kompilacji. Na przykład operację:

```
$seconds_in_day = 24*60*60;
```

optymalizator przekształci wewnętrznie na instrukcję w postaci:

```
$seconds_in_day = 86400;
```

bez konieczności modyfikacji kodu.

- **Optymalizacja wewnętrznej struktury kodu** — lokalne działania optymalizacyjne wykonywane w celu poprawy wydajności kodu (na przykład przekształcenie instrukcji `$count++` na `++$count` w przypadku, kiedy zwracana wartość występuje w kontekście *void*). Instrukcja `$count++` wykonuje inkrementację po obliczeniu wartości wyrażenia `$count`. I tak na przykład wykonanie instrukcji `$i = $count++` powoduje ustawienie zmiennej `$i` na wartość zmiennej `$count` i późniejszą inkrementację zmiennej `$count`. Oznacza to konieczność zapamiętania wartości zmiennej `$count` do wykorzystania w wyrażeniach. W odróżnieniu od tej instrukcji `++$count` powoduje inkrementację przed obliczeniem wartości wyrażenia, a zatem nie trzeba zapamiętywać wartości (dzięki czemu instrukcja wykonuje się szybciej). Jeżeli instrukcja `$count++` jest wykorzystywana w wyrażeniu, w którym wartość zmiennej `$count` nie jest wykorzystywana (co określa się jako *kontekst void*), można ją bezpiecznie przekształcić na instrukcję `++$count`.

Optymalizatory można również wykorzystać do wielu innych zastosowań.

W języku PHP nie ma wewnętrznego optymalizatora kodu, ale istnieją dodatki spełniające takie funkcje:

- optymalizator Zend — bez dostępu do kodu źródłowego, ale darmowy;
- wbudowany optymalizator akceleratora ionCube;
- optymalizator typu *proof-of-concept* w bibliotece PEAR.

Największe korzyści z zastosowania optymalizatorów kodu uzyskuje się w przypadku, kiedy kod jest kompilowany i optymalizowany raz, a potem uruchamiany wielokrotnie. Tak więc w języku PHP korzyści z zastosowania optymalizatora bez bufora kompilatora są minimalne. Optymalizator użyty w połączeniu z buforem kompilatora pozwala na uzyskanie niewielkiej, ale zauważalnej poprawy w porównaniu z użyciem samego bufora kompilatora.

Akceleratory HTTP

Wydajność aplikacji jest zagadnieniem złożonym. Składa się na nią wiele czynników, między innymi:

- wydajność bazy danych;
- wydajność procesora — dla aplikacji, w której są wykonywane intensywne obliczenia;

- wydajność dysku — z uwagi na wykonywanie wielu operacji wejścia-wyjścia (we-wy);
- wydajność sieci — dla aplikacji, w których są przesyłane duże ilości danych sieciowych.

W kilku następnych rozdziałach zostaną opisane sposoby dostrajania aplikacji mające na celu zminimalizowanie efektów tych „wąskich gardeł”. Zanim jednak przejdziemy do omawiania tych tematów, zajmijmy się innym „wąskim gardłem”, którego się często nie dostrzega, a mianowicie opóźnieniami sieci. Kiedy użytkownik maszyny klienckiej żąda informacji z witryny, pakiety danych muszą być fizycznie przesłane w sieci internet od klienta do serwera i z powrotem. Co więcej — w systemie operacyjnym są ograniczenia ilości danych, jakie można jednorazowo przesyłać przez gniazdo TCP. W przypadku przekroczenia tego limitu aplikacja blokuje transfer danych lub po prostu czeka do chwili potwierdzenia otrzymania danych przez system zdalny. Tak więc oprócz czasu poświęconego na przetwarzanie żądania serwer WWW, który je obsługuje, musi jeszcze oczekiwać przez czas opóźnienia spowodowany wolnym połączeniem sieciowym.

Na rysunku 9.3 zilustrowano wykonywane w sieci działania związane z obsługą pojedynczego żądania wraz z przykładowym czasem ich wykonywania. Podczas przesyłania pakietów pomiędzy serwerem a klientem w sieci aplikacja PHP jest zupełnie bezczynna. Zwróćmy uwagę, że w sytuacji pokazanej na rysunku 9.3 serwer PHP jest bezczynny przez 200 ms i oczekuje na zakończenie transmisji w sieci pomimo tego, że jest gotowy do obsługi żądania. W wielu aplikacjach czas opóźnień sieciowych jest większy od czasu wykonywania skryptów.

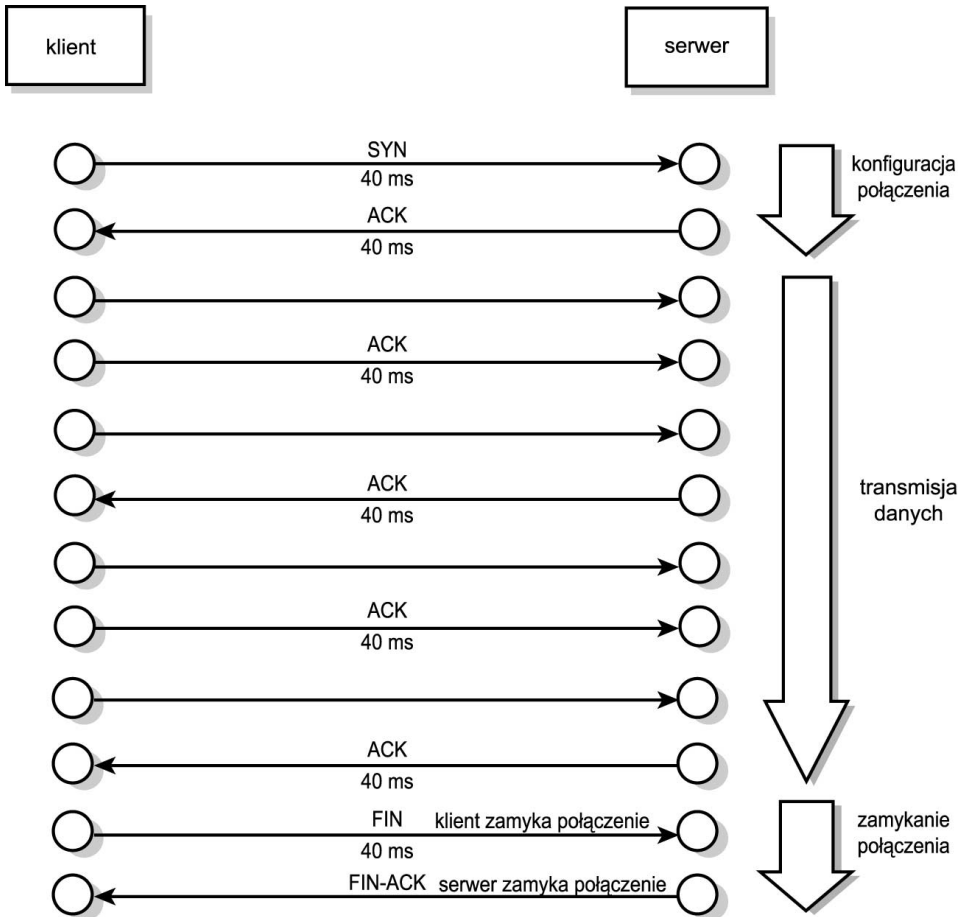
Choć wydaje się, że bezczynność serwera nie jest wąskim gardłem, okazuje się, że również może nim być. Problem polega na tym, że nawet bezczynny serwer WWW zużywa zasoby: pamięć, trwale połączenia z bazą danych oraz miejsce w tablicy procesów. Jeśli uda się wyeliminować opóźnienia w sieci, można zmniejszyć ilość czasu, w którym procesy serwera PHP wykonują nieistotne działania, i w ten sposób poprawić wydajność.

Blokowanie połączeń sieciowych

Określenie, że aplikacja musi zablokować połączenie sieciowe, nie jest do końca precyzyjne. Gniazda sieciowe można tworzyć w taki sposób, że zamiast blokowania sterowanie wraca do aplikacji. Metoda ta jest stosowana w wielu wysoko wydajnych serwerach WWW, takich, jak `thttpd` i `Tux`. Oprócz nich nie są mi znane interfejsy API serwera PHP (SAPI — aplikacje z wbudowanym serwerem PHP), które umożliwiają jednemu serwerowi PHP jednoczesną obsługę wielu żądań. Tak więc pomimo tego, że połączenie sieciowe nie blokuje aplikacji, nawet szybkie serwery wymagają dedykowanego procesu PHP przez cały czas trwania obsługi żądania klienta.

Odwrotne serwery proxy

Niestety, wyeliminowanie opóźnień sieciowych w internecie leży poza zakresem naszych możliwości (a szkoda). Można jednak zainstalować dodatkowy serwer pomiędzy użytkownikiem a aplikacją PHP, który będzie odbierał żądania od klientów, przekazywał kompletne żądania do aplikacji PHP, oczekiwał na odpowiedź, a następnie przesyłał ją do użytkownika zdalnego. Taki „wtrącony” serwer nazywa się *odwrotnym serwerem proxy* (ang. *reverse proxy*), a czasami *akceleratorem HTTP*.

Rysunek 9.3. Czasy transmisji sieciowej dla typowego żądania

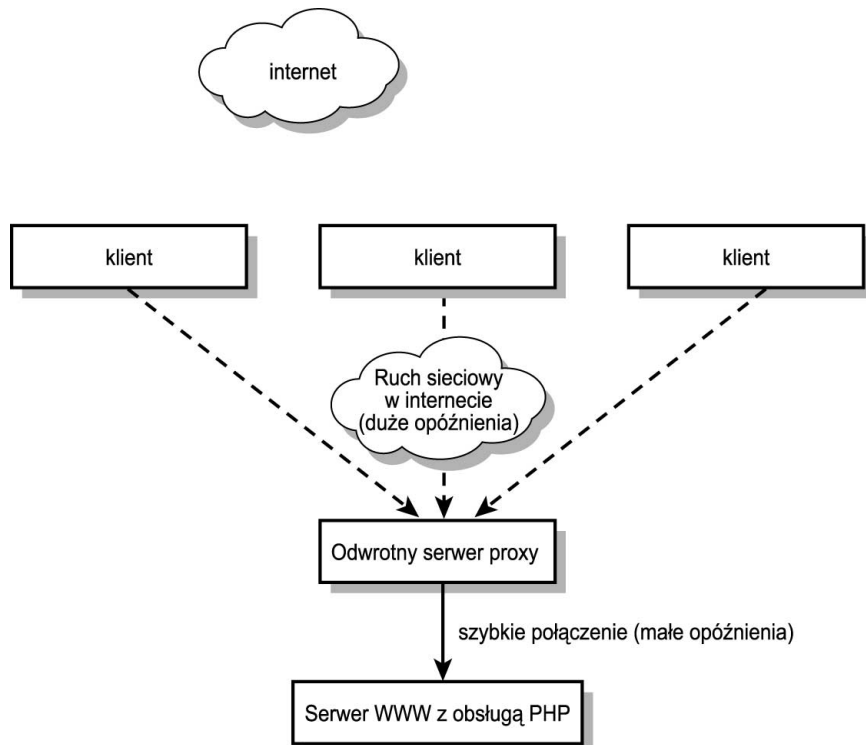
Zastosowanie takiej strategii wymaga spełnienia kilku warunków:

- Serwer proxy nie może zużywać zbyt wielu zasobów. Dla jednego żądania klienta serwer proxy zużywa znacznie mniej zasobów niż aplikacja PHP.
- Serwer proxy oraz aplikacja PHP muszą znajdować się w tej samej sieci lokalnej. Dzięki temu połączenie pomiędzy aplikacją a serwerem wprowadza bardzo małe opóźnienie.

Typową konfigurację odwrotnego serwera proxy pokazano na rysunku 9.4. Warto zwrócić uwagę, że zdalne klienty są podłączone do wolnych łącz (z dużymi opóźnieniami), natomiast serwer proxy i serwer WWW znajdują się w tej samej, szybkiej sieci. Zwróćmy również uwagę na to, że serwer proxy podtrzymuje znacznie więcej połączeń klienckich niż połączeń z serwerem WWW. Taka sytuacja jest spowodowana tym, że dzięki szybkiemu łączu pomiędzy serwerem WWW a serwerem proxy serwer WWW może obsługiwać żądania na bieżąco i nie musi marnować czasu w oczekiwaniu na zakończenie transmisji sieciowej.

Rysunek 9.4.

Typowa konfiguracja odwrotnego serwera proxy

W przypadku serwera Apache mamy do wyboru kilka doskonałych odwrotnych serwerów proxy, między innymi:

- `mod_proxy` — standardowy moduł dostarczany wraz z serwerem Apache;
- `mod_accel` — moduł produkowany przez firmę zewnętrzną, bardzo podobny do modułu `mod_proxy` (w dużej części wykorzystano w nim kod źródłowy modułu `mod_proxy`), oferujący dodatkowo funkcje specyficzne dla odwrotnych serwerów proxy;
- `mod_backend` — moduł równoważenia obciążenia, produkowany przez firmę zewnętrzną, spełniający funkcję odwrotnego serwera proxy;
- **Squid** — zewnętrzny demon serwera proxy oferujący wysoko wydajne funkcje zwykłego (działającego w trybie *forward*) i odwrotnego serwera proxy.

We wszystkich wymienionych rozwiązaniach egzemplarz serwera proxy może działać na dedykowanym komputerze lub też jako oddzielny egzemplarz serwera na tym samym komputerze. Spróbujemy przeanalizować sposób konfiguracji odwrotnego serwera proxy działającego na tym samym komputerze z wykorzystaniem serwera `mod_proxy`. Najłatwiejszym sposobem wykonania takiej konfiguracji jest zainstalowanie dwóch kopii serwera Apache — jednej z wbudowanym modułem `mod_proxy` (zainstalowanym w katalogu `/opt/apache_proxy`) oraz drugiej z serwerem PHP (zainstalowanym w katalogu `/opt/apache_php`).

W tym celu wykorzystamy znaną sztuczkę umożliwiającą wykorzystanie tej samej konfiguracji serwera Apache na wielu komputerach: w pliku konfiguracyjnym serwera Apache zdefiniujemy hosta o nazwie `externalether`. Następnie odwzorujemy go na publiczny (zewnętrzny) interfejs ethernetowy w pliku `/etc/hosts`. Podobnie zdefiniujemy hosta `localhost` w pliku konfiguracyjnym serwera, który będzie odwzorowywany na adres pętli zwrotnej 127.0.0.1.

Umieszczenie całej konfiguracji serwera Apache w niniejszym rozdziale zajęłoby zbyt dużo miejsca. Zamiast tego w celu pokazania najważniejszych ustawień zaprezentujemy zaledwie niewielki fragment pliku `httpd.conf`.

Konfiguracja odwrotnego serwera proxy z wykorzystaniem modułu `mod_proxy` wymaga wprowadzenia następujących ustawień:

```
DocumentRoot /dev/null
Listen        externalether:80
MaxClients   256
KeepAlive    Off
AddModule    mod_proxy.c
ProxyRequests On
ProxyPass     / http://localhost/
ProxyPassReverse / http://localhost/
ProxyIOBufferSize 131072
<Directory proxy :*>
    Order Deny, Allow
    Deny from all
</Directory>
```

W przypadku pokazanej konfiguracji należy zwrócić uwagę na następujące elementy:

- Katalog `DocumentRoot` jest ustawiony na `/dev/null`, ponieważ serwer nie posiada własnej zawartości.
- W konfiguracji określono jawne dowiązanie do zewnętrznego adresu ethernetowego serwera (`externalether`). Powiązanie należy określić jawnie, ponieważ w przypadku tej konfiguracji na jednym komputerze działają dwa oddzielne egzemplarze serwera PHP. Bez instrukcji `Listen` pierwszy serwer rozpoczynający działanie wiązałby wszystkie dostępne adresy, uniemożliwiając działanie drugiego egzemplarza.
- Parametr `KeepAlive` ustawiono na `Off`. Serwery WWW obsługujące duży ruch, w których stosuje się model *pre-fork* (np. Apache), lub (w mniejszym stopniu) takie, w których stosuje się modele wielowątkowe (np. Zeus), zazwyczaj działają mniej wydajnie przy ustawieniu parametru `KeepAlive` na `on`.
- Parametr `ProxyRequests` ma wartość `On`, co uaktywnia moduł `mod_proxy`.
- Instrukcja `ProxyPass / http://localhost/` powoduje, że moduł `mod_proxy` wewnętrznie pośredniczy w przekazywaniu żądań rozpoczynających się od znaku `/` (czyli wszystkich żądań) do serwera powiązanego z adresem IP hosta `localhost` (tzn. z serwerem PHP).

- Jeśli serwer PHP wyśle do skryptu *foo.php* żądanie przekierowania zawierające nazwę serwera, klient otrzyma to żądanie w następującej postaci:

Location: `http://localhost/foo.php`

W przypadku użytkownika zdalnego takie żądanie nie zadziała, a zatem zmienna `ProxyPassReverse` przepisuje przedadresowania `Location` w taki sposób, aby wskazywały na właściwego hosta.

- Zapis `ProxyIOBufferSize 131072` powoduje ustawienie rozmiaru bufora wykorzystywanego przez odwrotny serwer proxy do zbierania informacji przekazywanych przez serwer PHP na 131072 bajty. Aby zapobiec blokowaniu serwera podczas komunikacji z przeglądarką, parametr ten należy ustawić na wartość równą co najmniej największemu rozmiarowi strony przesyłanej do użytkownika. Dzięki temu można przesłać całą stronę z serwera PHP do serwera proxy, zanim jakiegokolwiek dane zostaną przesłane z powrotem do przeglądarki. W takim przypadku, podczas gdy serwer proxy obsługuje przesyłanie danych do przeglądarki klienckiej, serwer PHP może kontynuować działanie.
- Na zakończenie należy wyłączyć wszystkie żądania proxy wychodzące do serwera. Ustawienie to zapobiega powstawaniu błędów typu *open proxy*.

Architektury procesów: pre-fork, z obsługą zdarzeń oraz wielowątkowa

Serwery WWW mogą działać w trzech różnych architekturach: w architekturze pre-fork, z obsługą zdarzeń i wielowątkowej.

W modelu *pre-fork* istnieje pula procesów, których zadaniem jest obsługa nowych żądań. W przypadku pojawienia się nowego żądania jego obsługę powierza się jednemu z procesów potomnych. Proces potomny zwykle obsługuje więcej niż jedno żądanie. Taki model zastosowano w wersji 1.3 serwera Apache.

W modelu z *obsługą zdarzeń* pojedynczy proces obsługuje żądania w jednym wątku, wykorzystując do szybkiej obsługi wielu żądań nieblokujący (asynchroniczny) mechanizm wejścia-wyjścia. Taka architektura działa doskonale w przypadku obsługi plików statycznych, ale niezbyt dobrze sprawdza się dla żądań dynamicznych (ponieważ jest tu potrzebny oddzielny proces lub wątek do dynamicznej części każdego z żądań). Model z obsługą zdarzeń zastosowano w niewielkim, szybkim serwerze WWW autorstwa Jefa Poskanzera — `thttpd`.

W modelu *wielowątkowym* pojedynczy proces do obsługi żądań wykorzystuje pulę wątków. Model ten jest bardzo podobny do modelu pre-fork, poza tym, że ze względu na istnienie wielu wątków niektóre zasoby są współdzielone pomiędzy wątkami. Taki model wykorzystano w serwerze WWW Zeus. Pomimo tego, że samo PHP obsługuje synchronizację wątków, jest bardzo trudno stwierdzić lub też zagwarantować, że biblioteki firm zewnętrznych wykorzystywane w kodzie rozszerzeń także ją obsługują. Oznacza to, że nawet w przypadku wielowątkowego serwera WWW często nie można zastosować wielowątkowego kodu PHP, ale trzeba zastosować równoległe wykonywanie procesów poprzez implementacje *fastcgi* lub *cgi*.

W serwerze Apache 2 zastosowano architekturę umożliwiającą skonfigurowanie architektury procesów jako pre-fork, wielowątkowej lub hybrydowej, w zależności od potrzeb.

W odróżnieniu od nakładów pracy konfiguracyjnej w obrębie serwera Apache proxy, konfiguracja Apache PHP jest bardzo podobna do standardowej. Jediną zmianą jest dodanie w pliku *httpd.conf* następującego wiersza:

```
Listen localhost:80
```

Zapis ten powoduje wyłączenie dowiązanie egzemplarza serwera Apache PHP do adresu pętli zwrotnej. Po wprowadzeniu tego ustawienia dostęp do serwera WWW wymaga komunikacji za pośrednictwem serwera proxy.

Pomiar efektów wykonanych modyfikacji jest bardzo trudny. Ponieważ zmniejszają one ilość potrzebnych operacji głównie w przypadku obsługi klientów poprzez łącza wprowadzające duże opóźnienia, jest bardzo trudno zmierzyć ich efekty w sieciach lokalnych i bardzo szybkich. W rzeczywistej konfiguracji zauważyłem, że zastosowanie konfiguracji odwrotnego serwera proxy pozwala na zmniejszenie liczby potomnych procesów serwera Apache wymaganych do obsługi witryny ze 100 do 20.

Dostrajanie systemu operacyjnego

Wśród informatyków wciąż toczy się zażarta dyskusja, z której wynika, że jeżeli nie zastosuje się lokalnego buforowania, wykorzystanie konfiguracji odwrotnego serwera proxy wiąże się ze zbyt dużym nakładem w porównaniu z uzyskanymi efektami. Podobny efekt do zastosowania odwrotnego serwera proxy bez konieczności instalowania osobnego serwera można uzyskać, powierzając zadanie buforowania danych systemowi operacyjnemu. Z opisu konfiguracji odwrotnych serwerów proxy we wcześniejszej części niniejszego rozdziału wynika, że największy udział w czasie oczekiwania na przesłanie danych ma czas blokowania klienta pomiędzy przesyłanymi do niego pakietami.

Aplikacja musi wysyłać wiele pakietów, ponieważ w systemie operacyjnym istnieje ograniczenie ilości informacji, jakie można zbuforować przed ich przesłaniem przez gniazdo TCP. Na szczęście to ustawienie można łatwo dostroić.

W systemie FreeBSD konfigurację buforów TCP można zmodyfikować za pomocą następujących poleceń:

```
#sysctl -w net.inet.tcp.sendspace=131072
#sysctl -w net.inet.tcp.recvspace=8192
```

W systemie Linux należy wprowadzić następujące polecenie:

```
#echo "131072" > /proc/sys/net/core/wmem_max
```

Po wykonaniu tych modyfikacji rozmiar bufora wychodzących żądań TCP będzie wynosił 128 kB, natomiast rozmiar bufora żądań przychodzących — 8 kB (ponieważ do klienta dochodzi niewielka ilość danych przychodzących, natomiast odsyłanych jest wiele danych). Przy takim założeniu maksymalny rozmiar wysyłanej strony wynosi 128 kB. Wartość tę należy dostosować do konkretnych realiów. Dodatkowo można dostroić parametr `kern.ipc.nmbclusters` w celu przydzielenia pamięci dla większych buforów (po szczegółowe informacje odsyłam do dokumentacji systemów).

Po dostrojeniu limitów systemu operacyjnego należy odpowiednio skonfigurować serwer Apache, tak aby wykorzystywał zdefiniowane w systemie większe bufory. W tym celu w pliku `httpd.conf` należy wprowadzić następujący wiersz:

```
SendBufferSize 131072
```

Dodatkowo można wyeliminować opóźnienie sieci podczas zamykania połączenia poprzez zainstalowanie w serwerze Apache nakładki *lingerd*. Po zakończeniu połączenia sieciowego wysyłający wysyła odbiorcy pakiet FIN, oznaczający zakończenie połączenia. Wysyłający przed zamknięciem gniazda musi poczekać na otrzymanie od odbierającego potwierdzenia otrzymania pakietu FIN. W ten sposób uzyskuje pewność, że wszystkie dane zostały pomyślnie przesłane. Po przesłaniu pakietu FIN serwer Apache musi jedynie poczekać na otrzymanie pakietu FIN-ACK i zamknąć połączenie. Proces *lingerd* poprawia wydajność tej operacji dzięki przekazaniu gniazda do zewnętrznego demona (*lingerd*), który oczekuje na otrzymanie pakietu FIN-ACK po to, aby zamknąć gniazdo.

W przypadku obciążonych serwerów WWW zastosowanie nakładki *lingerd* umożliwia uzyskanie znaczącego zysku wydajności, w szczególności w połączeniu ze zwiększeniem rozmiarów buforów. Kompilacja nakładki *lingerd* jest bardzo prosta. Jest ona wykorzystywana w wielu znanych witrynach WWW, między innymi *Sourceforge.com*, *Slashdot.org* oraz *LiveJournal.com*.

Bufory proxy

Jeszcze lepsze efekty od zastosowania szybkich połączeń do serwera zawartości daje taka konfiguracja, w której w ogóle nie trzeba przesyłać żądań. Takie możliwości uwzględniono w protokole HTTP.

Buforowanie HTTP jest możliwe na wielu poziomach:

- wbudowane buforowanie w odwrotnych serwerach proxy;
- bufory proxy zainstalowane u dostawców internetu;
- bufory wbudowane w przeglądarkach WWW.

Na rysunku 9.5 zaprezentowano typową konfigurację odwrotnego serwera proxy. Jeśli użytkownik przesyła żądanie do strony *www.example.foo*, serwer DNS w rzeczywistości kieruje go do serwera proxy. Jeśli żądana strona istnieje w buforze proxy i nie jest przestarzała, kopia strony z bufora jest przesyłana do użytkownika bez kontaktu z serwerem WWW. W innym przypadku połączenie jest kierowane do serwera WWW w sposób opisany we wcześniejszej części niniejszego rozdziału przy okazji opisywania konfiguracji odwrotnego serwera proxy.

W wielu produktach oferujących funkcje odwrotnego serwera proxy istnieją zintegrowane bufory. Należą do nich *Squid*, *mod_proxy* i *mod_accel*. Wykorzystanie buforowania zintegrowanego z odwrotnym serwerem proxy jest łatwym sposobem usprawnienia działania konfiguracji serwera proxy. Zastosowanie lokalnego buforowania gwarantuje odciążenie serwerów PHP dzięki maksymalnemu wykorzystaniu możliwości buforowania.

Aplikacje PHP przystosowane do wykorzystania buforowania

Aby można było wykorzystać mechanizmy buforowania, aplikacje PHP muszą być do tego odpowiednio przystosowane. W takich aplikacjach należy uwzględnić strategię buforowania przeglądarek i serwerów proxy, a także odpowiednio przygotować dane.

W kodzie aplikacji powinny znajdować się odpowiednie instrukcje wysyłające do przeglądarek dyrektywy sterowania buforami.

Istnieją cztery parametry nagłówka HTTP wykorzystywane do obsługi buforowania w aplikacjach:

- Last-Modified
- Expires
- Pragma: no-cache
- Cache-Control

Parametr Last-Modified w HTTP 1.0 ma kluczowe znaczenie w negocjacji możliwości buforowania pomiędzy skryptem a przeglądarką. Wartością tego parametru jest data ostatniej modyfikacji strony w formacie *UTC* (skrót od ang. *Universal Time Coordinated*, poprzednio GMT). Kiedy bufor żąda weryfikacji aktualności strony, wysyła datę określoną parametrem Last-Modified jako wartość pola If-Modified-Since, dzięki czemu serwer wie, z jaką wersją strony ma porównać przesłaną zawartość.

Pole Expires jest komponentem protokołu HTTP 1.0 umożliwiającym weryfikację aktualności strony. Jego wartość składa się z daty (w formacie GMT), po której żądana strona traci ważność.

Niektórzy uwzględniają także parametr Pragma: no-cache, który oznacza, że dokument nie powinien być buforowany. Chociaż nic nie stoi na przeszkodzie, aby ustawić ten parametr, jego znaczenie określono jawnie jedynie w specyfikacji HTTP 1.0, a zatem jego przydatność wynika głównie z tego, że jest standardem *de facto* zaimplementowanym w wielu buforach obsługujących HTTP 1.0.

W końcu lat dziewięćdziesiątych, kiedy w wielu aplikacjach klienckich wykorzystywano protokół HTTP 1.0, możliwości negocjacji buforowania przez aplikacje były ograniczone. W większości dynamicznych stron standardowo umieszczano następujący nagłówek:

```
function http_1_0_nocache headers()
{
    $pretty_modtime = gmdate('D, d M Y H:i:s'). ' GMT';
    header("Last-Modified: $pretty_modtime");
    header("Expires: $pretty_modtime");
    header("Pragma: no-cache");
}
```

Fragment ten oznacza, że dane nie powinny być umieszczane w buforze i zawsze należy je odświeżać.

Po dokładniejszej analizie możliwości gwarantowanych przez wymienione parametry nagłówkowe można zauważyć istotne niedogodności:

- Ustawienie czasu ważności strony jako bezwzględnego znacznika czasu wymaga synchronizacji zegarów systemowych systemów klienta i serwera.

- Bufor w przeglądarce klienta różni się od bufora u dostawcy usług internetowych. W buforze przeglądarki można zapisywać indywidualne dane użytkownika, natomiast w buforze serwera proxy, który jest wykorzystywany przez wielu użytkowników, nie można tego robić.

Usprawnieniem wymienionych niedogodności zajęto się w specyfikacji protokołu HTTP 1.1, gdzie w celu rozwiązania istniejących problemów dodano zestaw dyrektyw Cache-Control. Możliwe wartości parametru Cache-Control zdefiniowano w dokumencie RFC 2616. Składnia dyrektywy Cache-Control jest następująca:

```
Cache-Control = "Cache-Control" ":" 1#cache-response-directive
```

```
cache-response-directive =
    "public"
  | "private"
  | "no-cache"
  | "no-store"
  | "no-transform"
  | "must-revalidate"
  | "proxy-revalidate"
  | "max-age" "=" delta-seconds
  | "s-maxage" "=" delta-seconds
```

Dyrektywa Cache-Control definiuje możliwości buforowania żądanego dokumentu. Zgodnie z dokumentem RFC 2616, dyrektyw Cache-Control powinny przestrzegać wszystkie buforzy oraz serwery proxy, a nagłówki do przeglądarki wysyłającej żądanie muszą przesyłać wszystkie serwery proxy.

Do określenia możliwości buforowania żądania można wykorzystać następujące dyrektywy:

- **public** — odpowiedź może być umieszczona w dowolnym buforze.
- **private** — odpowiedź może być umieszczona w takim buforze, który nie jest współdzielony. Oznacza to, że żądanie można umieścić wyłącznie w buforze przeglądarki żądającego, natomiast nie można go umieścić w innych buforach.
- **no-cache** — odpowiedzi nie można umieścić w buforze na żadnym z poziomów buforowania. Dyrektywa **no-store** oznacza, że przesyłane informacje są wrażliwe i nie można ich zapisywać na trwałych nośnikach. Dla obiektów, które można buforować, można wprowadzić dyrektywy określające czas, przez jaki obiekty mogą być przechowywane w buforze.
- **must-revalidate** — wszystkie buforzy muszą weryfikować żądania strony. W czasie weryfikacji przeglądarka wysyła w żądaniu nagłówek **If-Modified-Since**. Jeśli serwer potwierdzi, że strona jest najnowszą kopią, zwraca do klienta odpowiedź **304 Not Modified**. W innym przypadku powinien przesłać do niego pełną treść strony.
- **proxy-revalidate** — dyrektywa podobna do **must-revalidate**, z tą różnicą, że obowiązek weryfikacji treści dotyczy buforów współdzielonych przez wielu użytkowników.
- **max-age** — czas wyrażony w sekundach, przez który strona może być buforowana bez konieczności weryfikacji.

- `s-maxage` — maksymalny czas, przez jaki dokument zapisany we współdzielonym buforze powinien być uważany za aktualny. Zgodnie ze specyfikacją HTTP 1.1 ustawienie dyrektywy `max-age` lub `s-maxage` przesłania ustawienia ważności strony dokonane za pomocą parametru `Expires`.

Poniższa funkcja powoduje wygenerowanie nagłówka strony, której aktualność musi być zawsze sprawdzana przez wszystkie rodzaje buforów:

```
function validate_cache_headers($my_modtime)
{
    $pretty_modtime = gmdate('D, d M Y H:i:s', $my_modtime) . ' GMT';
    if($SERVER['IF_MODIFIED_SINCE'] == $gmt_mtime) {
        header("HTTP/1.1 304 Not Modified");
        exit;
    }
    else {
        header("Cache-Control: must-revalidate");
        header("Last-Modified: $pretty_modtime");
    }
}
```

Funkcja pobiera jako argument czas ostatniej modyfikacji strony, a następnie porównuje go z czasem określonym w parametrze `If-Modified-Since` przesłanym przez przeglądarkę klienta. Jeśli czasy są identyczne, kopia znajdująca się w buforze jest aktualna, a zatem do klienta zwracany jest kod 304, który oznacza, że można wykorzystać kopię z bufora. W innym przypadku ustawiany jest parametr `Last-Modified` wraz z dyrektywą `Cache-Control`, nakazującą odświeżenie strony w buforze.

Aby wykorzystać tę funkcję, trzeba znać czas ostatniej modyfikacji strony. W przypadku stron statycznych (na przykład ilustracji lub prostych, niedynamicznych stron HTML) jest nim po prostu czas ostatniej modyfikacji pliku. W przypadku stron generowanych dynamicznie (z wykorzystaniem PHP lub podobnej techniki), czas ostatniej modyfikacji to moment, w którym zmieniono którykolwiek z elementów wykorzystywanych do wygenerowania strony.

Rozważmy aplikację rejestrującą zdarzenia serwera WWW, która wyświetla aktualne dane na swojej głównej stronie:

```
$dbh = new DB_MySQL_Prod ();
$result = $dbh->execute("SELECT max(timestamp)
    FROM weblog_entries" );
if($result) {
    list($ts) = $result->fetch_row();
    validate_cache_headers($ts);
}
```

Dla tej strony czasem ostatniej modyfikacji jest znacznik czasu ostatniego zapisu.

Jeśli wiemy, że strona będzie aktualna przez jakiś czas i nie jest dla nas ważne, że czasami może być przestarzała, możemy wyłączyć ustawienie `must-revalidate` i jawnie ustawić wartość parametru `Expires`. Należy pamiętać, że w takim przypadku dane będą w pewnym sensie nieaktualne: poinformowanie bufora proxy, że serwowana treść będzie aktualna przez jakiś czas, uniemożliwia aktualizację tej treści dla wybranego klienta w wybranym przedziale czasu. W wielu przypadkach nie stanowi to żadnego problemu.

Rozważmy na przykład witrynę WWW z serwisem informacyjnym, taką jak witryna CNN. Nawet w przypadku takich stron, które zawierają najświeższe wiadomości, brak aktualizacji strony z przez jedną minutę nie stanowi wielkiego problemu. Aby uzyskać taki efekt, można ustawić parametry nagłówków na kilka sposobów.

Aby strona była buforowana przez współdzielone serwery proxy przez okres jednej minuty, można wywołać następującą funkcję:

```
function cache_novalidate($interval = 60)
{
    $now = time();
    $pretty_lmtime = gmdate('D, d M Y H:i:s', $now) . ' GMT';
    $pretty_extime = gmdate('D, d M Y H:i:s', $now + $interval) . ' GMT';
    // Zgodność wstecz z klientami HTTP/1.0
    header("Last Modified: $pretty_lmtime");
    header("Expires: $pretty_extime");
    //Obsługa HTTP/1.1
    header("Cache-Control: public,max-age=$interval");
}
```

Z kolei dla stron spersonalizowanych można ustawić możliwość buforowania wyłącznie w przeglądarce:

```
function cache_browser($interval = 60)
{
    $now = time();
    $pretty_lmtime = gmdate('D, d M Y H:i:s', $now) . ' GMT';
    $pretty_extime = gmdate('D, d M Y H:i:s', $now + $interval) . ' GMT';
    // Zgodność wstecz z klientami HTTP/1.0
    header("Last Modified: $pretty_lmtime");
    header("Expires: $pretty_extime");
    // Obsługa HTTP/1.1
    header("Cache-Control: private,max-age=$interval',s-maxage=0");
}
```

Wreszcie, w celu zablokowania buforowania strony można wprowadzić taką oto funkcję:

```
function cache_none($interval = 60)
{
    // Zgodność wstecz z klientami HTTP/1.0
    header("Expires: 0");
    header("Pragma: no-cache");
    // Obsługa HTTP/1.1
    header("Cache-Control: no-cache, no-store, max-age=0, s-maxage=0, must-revalidate");
}
```

Mechanizm obsługi sesji w PHP ustawia pokazane powyżej nagłówki blokujące buforowanie w chwili wywołania funkcji `session_start()`. Jeśli wydaje się nam, że lepiej znamy aplikację obsługującą sesję od autorów rozszerzenia, możemy odtworzyć nagłówki po wywołaniu funkcji `session_start()`.

Poniżej podano kilka uwag, o których należy pamiętać podczas wykorzystywania mechanizmów zewnętrznego buforowania:

- Za pomocą mechanizmów tego typu nie można buforować stron żądanych przy użyciu metody POST.
- Zastosowanie buforowania nie oznacza, że strona jest serwowana tylko raz, a jedynie, że jest serwowana raz do określonego serwera proxy w okresie aktualności bufora.
- Nie wszystkie serwery proxy są zgodne z dokumentem RFC. W przypadku wątpliwości lepiej zachować ostrożność i nie stosować buforowania.

Kompresja

W specyfikacji HTTP 1.0 wprowadzono pojęcie kodowania zawartości, umożliwiające wysyłanie przez klienta informacji do serwera o możliwości obsługi przekazywanych stron w postaci zaszyfrowanej. W wyniku kompresji przesyłane dokumenty mają mniejsze rozmiary. Dzięki temu uzyskuje się dwa efekty:

- Zmniejszenie zapotrzebowania na pasmo ze względu na mniejszą objętość przesyłanych danych. W wielu firmach pasmo stanowi największy składnik kosztów technologii.
- Zmniejszenie opóźnień w sieci ze względu na to, że mniejsze dokumenty można podzielić na mniejszą liczbą pakietów sieciowych.

Korzyści uzyskuje się kosztem czasu procesora potrzebnego do wykonania kompresji. W wyniku przeprowadzonego przeze mnie testu skuteczności kompresji (za pomocą narzędzia *mod_gzip*) uzyskałem nie tylko mniejsze o 30 % zużycia pasma, ale także ogólny zysk wydajności — około 10% większy współczynnik liczby stron na sekundę w porównaniu z konfiguracją bez kompresji. Nawet gdyby nie udało się uzyskać ogólnego wzrostu wydajności, uzyskany efekt oszczędności, w związku z mniejszym o 30% zużyciem pasma, był imponujący.

Kiedy przeglądarka kliencka wysyła żądanie, przesyła nagłówek określający jej typ oraz obsługiwane przez nią funkcje. W nagłówku przeglądarka informuje o akceptowanych metodach kompresji w następujący sposób:

```
Content-Encoding: gzip,deflate
```

Istnieje wiele sposobów kompresji. W przypadku kompilacji PHP z obsługą biblioteki *zlib* (z opcją `-enable-zlib` w fazie kompilacji) najprostszym sposobem kompresji jest wykorzystanie wbudowanego mechanizmu obsługi kompresji *gzip*. Właściwość tę można uaktywnić poprzez ustawienie parametru w pliku *php.ini* w następujący sposób:

```
zlib.output_compression On
```

Ustawienie tej opcji powoduje automatyczne ustalenie możliwości przeglądarki wysyłającej żądanie natychmiast po sprawdzeniu nagłówka i wysyłanie dokumentów odpowiednio skompresowanych.

Wadą kompresji w PHP jest możliwość jej stosowania tylko dla stron generowanych przez PHP. Jeżeli serwer obsługuje wyłącznie strony PHP, nie ma problemu. W innym przypadku do kompresji można wykorzystać zewnętrzny moduł serwera Apache (np. *mod_deflate* lub *mod_gzip*).

Dalsze lektury

W niniejszym rozdziale zaprezentowano kilka nowych technik. Niektóre z nich są zbyt obszerne, aby można było je opisać dostatecznie szczegółowo. Poniżej wskazano opracowania, w których można znaleźć dodatkowe informacje.

Dokumenty RFC

Informacji zawsze najlepiej szukać u ich źródła. Protokoły stosowane w internecie są zdefiniowane w dokumentach *RFC* (skrót od ang. *Request for Comment* — zapytanie o opinie) wydawanych przez zespół roboczy *IETF* (skrót od ang. *Internet Engineering Task Force*). W dokumencie RFC 2616 opisano dodatkowe parametry nagłówka protokołu HTTP 1.1. Jest to miarodajne źródło składni i semantyki dla różnorodnych dyrektyw nagłówka. Dokumenty RFC można pobrać z wielu miejsc w internecie. Moim ulubionym miejscem jest witryna zespołu IETF: www.ietf.org/rfc.html.

Bufory kompilatora

Więcej informacji na temat działania buforów kompilatora można znaleźć w rozdziałach 21. i 24.

Nick Lindridge, autor akceleratora *ionCube*, napisał doskonały artykuł dotyczący działania stworzonego przez siebie narzędzia. Dokument jest dostępny pod adresem www.php-accelerator.co.uk/PHPA_Article.pdf.

Kod źródłowy bufora *APC* można znaleźć w witrynie repozytorium PEAR bibliotek PHP.

Po kod binarny akceleratora *ionCube* odsyłam pod adres www.ioncube.com.

Akcelerator *Zend* znajduje się pod adresem www.zend.com.

Bufory proxy

Serwer Squid jest dostępny pod adresem www.squid-cache.org. W witrynie znajduje się także wiele doskonałych zasobów dotyczących konfiguracji i zastosowań serwera. Interesujący artykuł dotyczący zastosowania serwera Squid jako akceleratora HTTP można przeczytać w witrynie *ViSolve* pod adresem http://squid.visolve.com/white_papers/reverseproxy.htm. Dodatkowe materiały poświęcone poprawie wydajności serwera Squid jako odwrotnego serwera proxy można znaleźć pod adresem <http://squid.sourceforge.net/rproxy>.

Po moduł *mod_backhand* odsyłam pod adres http://www.backhand.org/mod_backhand/.

W niniejszym rozdziale przedstawiono zaledwie podstawowy opis zastosowania modułu *mod_proxy*. Doskonale efekty obsługi żądań można uzyskać poprzez integrację modułu *mod_proxy* z modułem *mod_rewrite*.

Więcej informacji można znaleźć na witrynie WWW projektu Apache (<http://www.apache.org>). Zwięzły przykład integracji modułów *mod_rewrite* i *mod_proxy* przedstawiłem w mojej prezentacji na konferencji Apachecon w 2002 r. (*Scalable Internet Architectures* — skalowalne architektury internetowe). Slajdy z tej prezentacji są dostępne pod adresem <http://www.omniti.com/~george/talks/LV736.ppt>.

Moduł *mod_accel* można znaleźć pod adresem http://sysoev.ru/mod_accel. Niestety, większa część dokumentacji jest po rosyjsku. Napisany w języku angielskim przewodnik *how-to* autorstwa Phillipa Maka dotyczący instalacji modułów *mod_accel* i *mod_deflate* znajduje się pod adresem http://www.aaanime.net/pmak/apache/mod_accel.

Kompresja

Po moduł *mod_deflate* dla serwera Apache w wersji 1.3.x odsyłam pod adres http://sysoev.ru/mod_deflate. Moduł ten nie ma nic wspólnego z modułem *mod_deflate* dla serwera Apache 2.0. Podobnie jak w przypadku modułu *mod_accel*, dokumentacja tego projektu jest niemal w całości po rosyjsku.

Moduł *mod_gzip* opracowała firma Remote Communications, ale obecnie ma on nową lokalizację na witrynie *Sourceforge*, pod adresem <http://sourceforge.net/projects/mod-gzip>.